

אור התורה

יוצא לאור ע"י קרן "אור התורה" להגדלת תורת חכמי תימן

גליון מס' 2

בלדי פרשת פנחס לשאמי, אשכנזים וספרדים פרשת בלק

היכוננו היכוננו
משבוע הבא בעורת הי
העלון בעיצוב חדש ובהרחבה בעוד
שלושה מדורים יפים, מעניינים
ומגוונים

טעם לשלחן שבת משלחנם של רבותינו חכמי תימן

מדוע נכתב פינחס עם יו"ד?

בשבת הזו, שבקהילות ישראל יש הקוראים את פרשת בלק, ויש הקוראים את פרשת פנחס, נביא ענין המתאים לשתי הפרשיות.

בפרשת בלק מסופר על מעשה זמרי שקרב את המדינית לפני משה, ונתעלמה הלכה ממשה רבינו ולא ידע כיצד לנהוג. ואז הגיע פנחס וע"י ראיית המעשה נזכר בהלכה, ובא ודקר בחרב את זמרי ואת המדינית כפי ההלכה שקנאים פוגעים בו.

ובפרשת פנחס מובא גודל שכרו על מעשה זה שזכה לברית שלום ולכהונה. והנה בדרך כלל נהוג לכתוב פנחס בלי יו"ד, וא"כ צריך להבין מדוע התורה מזכירה את שמו בתוספת האות יו"ד?

ומבאר זאת מארי אברהם נדאף בספרו ענף חיים, שהתורה הוסיפה לו אות יו"ד אחר מעשה זה שקינא לה' ונקם את נקמתו. ואין זו סתם תוספת אות, אלא שע"י שהוסיפו לו את האות יו"ד, אפשר לדרוש את אותיות שמו לכמה וכמה פנים. האחד "פי חסן", שנתעורר לדבר בפיו כנגד זמרי בעזות דקדושה, וגם קיבל חוסן וכח לעשות את המעשה, וכמבואר כל זה במדרשים. וגם נדרש "פיס נח" שע"י המעשה הזה גרם פיוס, שהקב"ה נח מרוגזו, וכמו שכתוב בפרשה "השיב את חמתו". וכן ע"י מעשה זה זכה לנשיאות חן מאת ה' יתברך, ועל זה נדרש שמו "יסף חן".

למי שיש באמתחתו חידושים מרבותינו חכמי תימן, נשמח שישלח אלינו, ויזכה בזה לזכות את הרבים בתורת רבותינו

זמני השבת
לאופק מודיעין עילית
שבת פרשת פנחס / בלק
י"ז תמוז ה'תשע"ח

הדלקת נרות: 7:23
שקיעת החמה: 7:53
צאת השבת: 8:32
צאת השבת לר"ת: 9:06

מפטידין
בלדי **יוד ה'** (מלכים א י"ח)
לשאמי **והיה שארית**
(מיכה ה')

לחיות בהלכה ענייני הלכה אקטואליים

חינוך קטנים לצומות

מאת הרב חנוך בן ישי

שאלה: יש לי בן בגיל עשר, שרגיל בכל בוקר לאכול דגני בוקר, השאלה האם מוטל עלי למנוע אותו מלאכול דגנים בצום, מדין חינוך.

תשובה: באמת כתבו הפוסקים שראוי לחנך את הקטנים להתאבל על ירושלים, וכן בכל ד' תעניות, כמו שהביא המשנ"ב סי' תק"נ ס"ק ה' שלא יאכלו רק כדי קיום הגוף לחם ומים או שאר מאכל פשוט. אולם ידוע שאין המנהג כן, לא אצלנו עדת תימן ואף לא בשאר עדות, אלא לא מונעים מהילד כל מאכל שרגיל בו (כמ"ש הברכ"י סי' תקמ"ט ס"ק א-ה) הו"ד להלכה בדעת תורה, ובכה"ח ס"ק ט'. וכל זה דוקא במאכלים שאינם באים לתענוג, אבל ממתקים ושאר מיני עינוגים, ראוי למנוע אותם מכך.

א"כ בנידון דידן לגבי דגני בוקר, אם מביאים מאכלים אלו לילד כדי שיתחזק גופו בבוקר, או כדי להרגיע את רעבונו וכדו', אין למנוע אותו מלאכלם.

אבל אם אוכל זאת כממתק, ראוי מאד למנוע אם הגיע לחינוך, דהיינו שמבין את ענין החורבן, ושאו עתה עצבים ואבלים עליו. ומ"מ כיון שאינו אלא משום חינוך, ואין בו משום גזירת חכמים, אם יהיה קשה מאד לילד להימנע מלאכלם, יש להתיר.

העלון מוקדש

הצלחת
הנדיב גבריאל מטטוב
אשר תורם מהונו
למוסדות תורה בעין יפה

*

לרפואה שלימה
למרן הרה"ג ר' שלמה
בן יחיא קורח
בתוך שאר חולי ישראל

רוצה להקדיש את העלון?
לע"נ, לרפ"ש, הצלחה וכדו'. בתרומה
חד"פ של 90 ₪ בלבד תוכל להקדיש
את כל העלונים לשבת אחת. ובהו"ק של
15 ₪ בלבד לחודש תקבל זכות
להקדשה ל-4 שבתות לפי בחירתך
להקדשה: 052-716-6364 (יוסף)

המשך השאלות הפותחות

א. מתי נוסדה קרן "אור התורה", ומה הרקע והסיבה לייסוד הקרן? ב. מה הן מטרות הקרן בעשייה בפועל? ג. מה כבר עשו בקרן "אור התורה"?

ב. מה הן מטרות הקרן בעשייה בפועל?

בשבוע שעבר עסקנו בתקופת ייסוד קרן אור התורה וסיבת הקמתה. השבוע נעבור לשאלה היותר מעניינת ומטרידה, מה המטרה שלנו לעשות בפועל? ובכן שאלה זו מתחלקת לשני חלקים, חלק אחד הוא מטרת הקרן בתחילת הקמתה, והחלק השני הוא המטרה כיום, אחר שנוספו רעיונות ומיזמים חדשים. וכעת נעסוק בקיצור רב במטרת הקרן בתחילת הקמתה. הנה אחר שראינו שחסרים הרבה ספרים של חכמי תימן בבתי המדרשות ברחבי הארץ, בעיקר בהלכה, ומזה נגרם חוסר הבקיאות הגדול בהלכות ומנהגי תימן בקרב כלל הציבור, לכן שמנו לעצמנו מטרה לחדש את מדפי הספרים של בתי המדרשות ובתי הכנסיות, ולעורר את ספרי חכמי תימן מתרדמתם. ובעיקר המטרה היא ברכישת ספרי חכמי תימן היסודיים בהלכה כ"פעולת צדיק" למהרי"ץ, "שתילי זיתים" למהר"ד משרקי, "חן טוב" למהר"י בדיחי ועוד. ובכך נוכל להגדיל ולהפיץ את תורת חכמי תימן בבתי הכנסיות, בישיבות ובכוללים, ולזכות בכך את כל הצמאים לדעת את תורתם ואת פסיקתם, וכך ידעו כיצד יש לנהוג בכל דין ובכל ענין.

בעזרת ה' בשבועות הבאים נביא את התשובות על שאר השאלות, ועוד...

חצה להיות שותף למהפכה? גם אתה יכול!

בתרומה לקרן אור התורה אתה נעשה שותף לכל מפעלות הקרן להגדלת תורת חכמי תימן ולהפצת התודעה של פסקי ומנהגי תימן בכל קהילות ישראל.

לתרומות וביירוים חייג 052-716-6364 או פנה למייל kerenorhatora@gmail.com

מעשי הגדולים

סיפורי גדלות מחיי רבותינו

מארי יחיא עבאהל

הגאון הצעיר (ב)

המשך משבוע שעבר

המשגיח עמד נדהם אל מול שליטתו המופלאה של הנער. מששמע זאת ראש הישיבה, ביקש אף הוא לבחון את העילוי הצעיר. ממסכת יבמות עבר לכתובות ומשם לגיטין ולקדושין, בכל מקום שרק שאל קיבל שטף של הרצאת דברים קולחת. מנשים עבר לנזיקין ומנזיקין למועד ולקדשים. את כל הש"ס העביר בשאלותיו, והנער יושב מולו בניחותא, אין גמרא שאינו יכול להמשיך אותה מילה במילה.

במשך שעה ארוכה עמדו הבחורים המבוגרים סביבו, תחילה מתוך סקרנות ולבסוף מתוך תדהמה והערצה, מקיפים את גוו של הנער הצנום. תמיד חשבו שבין חומות ירושלים העפילו לשיא הגאונות, והנה לפניהם מגיע עולה חדש מתימן עם סף חדש של גאונות.

כעבור תקופה קצרה סיפרו לרבה של ירושלים הגאון ר' יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, על הגאון הצעיר, ומיד ביקש לפגוש אותו ולשוחח עמו בדברי תורה. אף רבה של ירושלים לא הצליח להסתיר את התפעלותו מידיעותיו הרבות ומשליטתו העצומה, ולא נתקרה דעתו עד שישב מעצמו וכתב לו 'כתב סמיכה' לרבנות, ועדיין הוא בחור צעיר.

סיפור מפעים זה, מביא אותנו להתחקות במעט על עקבותיו של אותו גאון שהרעיש והסעיר בזמנו את חכמי וגאוני ירושלים של פעם, לפני כמאה שנה. ולמרות כל גאונותו השתדל להסתיר זאת עד כמה שיכל, והתעטף כל ימיו באדרת פשוטה.

בשבוע הבא נמשיך בעז"ה לספר על גדלותו של הגאון האדיר מארי יחיא עבאהל

אני אשאל

שאלות מאתגרות

קל: ממתי מנהגנו להתחיל באמירת "עננו" בתענית ציבור?

בינוני: איזה מנהג אבילות נהגו בתימן במשך כל השנה?

קשה: מהו המקור הקדום ביותר לארץ תימן? ותשובה מעניינת ומפתיעה, חכו לשבוע הבא!!

נשמח שתשלחו תשובות למערכת, וכן רעיונות לשאלות ותשובות נוספות ומעניינות, ובעז"ה נפרסמם בגליונות הבאים

הידעת?

התשובות לשאלות משבוע שעבר

המרא דאתרין הקדמון

הידעת!! שהמרא דאתרין של תימן לפני הרמב"ם היה רבינו סעדיה גאון. וכמו שכתב מהרי"ץ בעץ חיים (ח"ב ס: וח"ג פג:) וז"ל וכן הוא מנהגינו בכאן מימות זקנים ראשונים דור אחר דור חכמי תימן ע"ה. ולזה תראה שכתוב בתכלאל 'והדא מה נצ'ה רבי סעדיה גאון ז"ל' וכו' כי גם הוא מרא דאתרין. וכן ראה באגרת תימן ועמ' מ"א, מהדהרת ירושלים) שהרמב"ם מגלה עד כמה הושפעו בתימן אף מהשקפתו של רס"ג.

הקדיש בחיי הרמב"ם

הידעת!! כי הרמב"ם העיד שהיו מזכירים את הרמב"ם בקדיש (כתבי הרמב"ם מוסד הרב קוק כרך א' עמ' שמא) וז"ל 'והנני מעיד עלי לפני רבותי שמים וארץ, כי שמענו ממגידו אמת שבכל ארצות מלכות תימן קהילות רבות עוסקים בתורה ובמצוות לשמן, והיו מזכירים שם הרב בכל קדיש וקדיש: 'בחייו וביומיו ובחיי דרבנא משה בן מיימון'...".

מאמר תחית המתים

הידעת!! שמלבד אגרת תימן הידועה שכתב הרמב"ם ליהודי תימן, כתב אליהם גם את אגרת "מאמר התחיה" העוסק בביאור אמונת תחית המתים.